

ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಸರೋಜಿನಿ ಬಾಪುರಾಯ ಕೋಟ್ಯಾಳ

ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದರ ಜೀವನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗರದಂತಿರುವ ಗೀಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅನೇಕ ಗೀಗೀಕಾರರ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಿಳಿಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಸುತ್ತಣ ಬದುಕಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ವಿಶೇಷ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮಷ್ಟಿ ರೂಪವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಗೀಗೀ ಪದ, ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ, ಜಾನಪದ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಒಂದು ರಚನೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಅನುಭವಗಳು ತುಂಬಾ ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಓದುಗರಿಗೆ ತಿಳಿದು ಆತ್ಮಾನಂದವನ್ನೇಯಬೇಕು ಎಂದರೆ ಕವಿ ತಾನು ಕಂಡ-ತಾನೇ ಕಂಡ-ಅರ್ಥ ಮೈತಾಳುವಂತೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ರೂಪಕೊಡಬೇಕು. ಅಂಥಹ ವಿಷಯ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕಲ್ಪನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತುಂಬಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸುಂದರ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೀಗೀ ಹಾಡುಗಳು. ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ಉದ್ದೇಶ

- ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ಈಗಾಗಲೇ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡ ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡಗಳನ್ನು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದ್ವಿತೀಯ ಆಕರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಗೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

Please cite this article as: ಸರೋಜಿನಿ ಬಾಪುರಾಯ ಕೋಟ್ಯಾಳ (2022)ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಬಿಬಿಎಂಆರ್‌ಡಿ, 4(1). ಪು.ಸಂ. 103-110.

ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಕೇವಲ ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗೀಗೀ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ವಸ್ತು ಕುರಿತಂತೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತು

ಜೀವವಿಲ್ಲದೆ ದೇಹವಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆಯೇ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ವಸ್ತುವೇ ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಡಿದು ತನಗೊಂದು ರೂಪ ಕೊಡುವಂತೆ ಆತನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಗೀಗೀ ಹಾಡುಗಳ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇರತ್ತದೆ. ಒಂದು ಖಂಡಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಪಾತ್ರ, ವರ್ಣನೆ, ಘಟನೆ, ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂದರ್ಭಗಳ ವಿವರ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಗೀಗೀಕಾರ ಹಾಡಿ ಮುಗಿಸುವ ಸಮಯ ಸೀಮಿತವಾದುದು. ಬಹಳವೆಂದರೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗೀಗೀಕಾರ ಒಂದು ಸಖಿ, ಮುಖ್ಯ ಹಾಡು, ಕೊನೆಗೆ ಖ್ಯಾಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗೀಗೀ ಹಾಡುಗಳ ವಸ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಂಬ ವಾದದಲ್ಲಿಯೇ ಸೀಮಿತನಾಗದೇ ಕೊನೆಗೆ ಎರಡು ಸಮ ಎಂದು ಗೀಗೀಕಾರರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೀಗೀ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಷ-ಪ್ರಕೃತಿ-ಶಿವ-ಶಕ್ತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಂದು ಎರಡು ಒಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕುರಿತಂತೆ ನೋಡುವುದರೇ.

ಗೀಗೀಕಾರರು ತಾತ್ವಿಕ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಯಲಿ ಗೆಳೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಜನಪದರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಯುಗ ಯುಗಾಂತರಗಳಿಂದ ಆಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಳ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಗೆಯುವಲ್ಲಿ ಗೀಗೀಕಾರರು ಕೈ ಹಾಕಿದ್ದು, ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಾಹಸ. ದೇವರ ಬಗೆಗೆ ಕೇವಲ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಯನ್ನಷ್ಟೆ ಹೊಂದದೆ, ಅದನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹಿಂಜಿ ಹಿಂಜಿ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವ ಶೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಪುರಾಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೇ ಆಕರಗಳಾದವು. ಗೀಗೀಕಾರರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಘಟಸ್ಥಲದ ನಿರೂಪಣೆ, ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳ ಮಹತ್ವ ಪಂಚಾಚಾರದ ಮಹಿಮೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೇ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೀಗೀ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ:

ದೇಹ ಅನ್ನುದೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಜೀವ ಅನ್ನುದೆ ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗ
ನಾನು ನೀನು ಎಂಬ ಬೇಧ ಮಾಡದ ಸೋ ಅಂಬುದೇ ಭಾವಲಿಂಗ ||ಜೀಜೀ||
ಪಡದಪ್ಪನ ಪಾದಕ ಭಕ್ತ ಹೋಗಿ ಬೀಳೋಣಾ
ಅವ ಜಯಮಂತ್ರ ಓದ್ಯಾನ
ಮಸ್ತಕದ ಮ್ಯಾಲ ತನ್ನ ಪುರುಷ ಹಸ್ತ ಇಟ್ಟಾನ
ತನ್ನ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ ಕೊಟ್ಟಾನ || ಜೀಜೀ ||¹

¹ ಚಾಂದಕೋಟ ಗುಡುಲಾಲ: ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸ್ವಸಂಗ್ರಹ

ಬಸವಣ್ಣ, ಸಿರಿಯಾಳ, ಚಾಂಗುಣಿ, ಸಿದ್ದರಾಮ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುಮೊದಲಾದವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರ ಉದಾತ್ತ ಜೀವನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ದಿವ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡಿರುವರು.

ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಮಾನವನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದಾತ್ತಗೊಳಿಸಲು ಸಹ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಆಂಧ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾನವರಲ್ಲಿರುವ ಅಸುರಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಉದಾತ್ತ ಹಾಗೂ ದೈವ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಇವರ ವಸ್ತುವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಗೀಗೀಕಾರರು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸೃಷ್ಟಿ ದೇವ ದೇವತೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪರುಷರ ಸಮನ್ವಯ, ಉದಾತ್ತ ತತ್ವಗಳ ನಿರುಪಣೆ ಮುಂತಾದವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದು ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ

ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮಾಜದ ಶಿಶು; ವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಸಮಾಜ ದೊಡ್ಡದು. ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಭಾವನೆ ಬಯಕೆಗಳಿಗೆ ಮೂರ್ತರೂಪ ಕೊಡುವುದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ. ಸಮಾಜದ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಸಮಸ್ತ ಬದುಕು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಶಿಷ್ಟರಿಗಿಂತಲು ಜನಪದರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಹೆಚ್ಚು ನಿರಕ್ಷರಿ ಕುಕ್ಷಿಗಳಾದ ಜನಪದರು ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಗೀಗೀಕಾರರು ತಮ್ಮ ಹಾಡುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೀಗೀಕಾರರು ಪಕ್ಷವಸಹಿಸಿ ಹಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಾಡಿನ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡಿರುವರು. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಕಾರನೂರ ಚನ್ನಪ್ಪಗೌಡ, ತಾಳಿಕೋಟಿ ಸಜ್ಜನ ಪರಪ್ಪ, ಚಾಂದಕೋಟಿ ದ್ಯಾವಪ್ಪಗೌಡ, ಎಳಮೇಲಿ ನಂದಿಕರ ಬಸಪ್ಪನ ಮಗಳು-ಅಳಿಯ, ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆಯ ಹಸನ ಸಾಹೇಬ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ:

ತಾಳಿಕೋಟಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ಯಾಟ ಸುತ್ತ ಕ್ಷುಟ ನಡುವ ಹುಟ್ಟ

ತಿಗಡಿ ಬುಗುಡಿ ಬಾಜಾರ

ಅಲ್ಲಿ ಪರಪ್ಪನವರ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹುಕಾರ

ಸುತ್ತ ದೇಶದೊಳಗ ಆಯ್ದು ಜಾಹೀರಾ

ಪರಪ್ಪನವರು ದೈವವುಳ್ಳವರು ದಶವಂತ

ಸಜ್ಜನ ಸಂಗಪ್ಪನ ಪುತ್ತರಾ || ಜೀ ಜೀ ||³

² ಅದೇ.

³ ಸಂ: ಹೆಂಡಿ, ಬಿರಾದಾರ, ಲಠೆ: ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿ: ಪುಟ-353.

ಕಲ್ಪಣ ಕವಿಗಳು ಕೂತು ಕೇಳಿರಿ ಹರಿಯರಾ
ಹೇಳುವೇ ಸಣ್ಣ ಪಾರಾ
ಇಂಗಳಿಗೆ ಹಸನಸಾಹೇಬರ ಕೀರ್ತಿ ದೂರ ದೂರಾ || ಜೇಜೇ || 1⁴
ಸಿಂದಗಿ ತಾಲೂಕ ಪೈಕಿ ಚಾಂದ ಕವಿಲೆಯಲ್ಲಿ
ಚಂದುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪೌಳಿಯಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದಾ ಉರೋಳು ಧನಿ ಕಾಯ ಬಿಟ್ಟು ಕಡಿಗಾದ ಹತ್ತ ಶನಿ
ಸಿಂದಗಿ ತಾಲೂಕ ಮೆಂಬರಮಸಿ ಅಬ್ಬುದಾರ ದ್ಯಾವಪ್ಪಗೌಡ
ಅಬ್ಬುಕಂಜಿ ಪ್ರಾಣಕೊಟ್ಟಾ || ಜೇಜೇ ||⁵

ಹೀಗೆ ಗಣ್ಯವೆತ್ತಿಗಳ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಜನರು ನೀತಿವಂತರಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಲೆಂಬ ಬಯಕೆ ಗೀಗೀಕಾರರದು. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕುಂಟದ ಕಳಂಕ, ಹೊಳೆಸಾಲ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಕಳೆಯಂತೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಈ ಜಾತಿಯ ಬೇರನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡಿ:

ಕುಲ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ
ನೀ ಬೆಲ್ಲಾಗಿ ಇರುತಾನ
ಗಂಟು ಕೈಗೆ ಬರುತಾನ
ಉದ್ರಿ ಮಾಡು ಶ್ರೀ ರುದ್ರನ, ನಿದ್ರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಶಿವುಧ್ಯಾನಾ /ಜೇಜೇ/

ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರಾದ ಗೀಗೀಕಾರರು ಭಾರತಾಂಭೆಯನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಲು ವಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ, ನೆಹರು, ಲಾಲಬಹದ್ದೂರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯ ಮುಂತಾದವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು, ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಖಾದಿ ಪ್ರಸಾರ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತಾರು ವಸ್ತುಗಳು ಗೀಗೀಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಗೀಗೀಕಾರರು ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಸಹ ತಮ್ಮ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರುಪಿಸುತ್ತಾ ಚೀನಿಯವರ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಸಹ ತಮ್ಮ ಗೀಗೀಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಾಡಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ, ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಗೀಗೀಕಾರರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ

⁴ ಮೇಲಿನದೇ., ಪುಟ-340.

⁵ ಚಾಂದಕೋಟ ಗುಡುಲಾಲ ಅಪ್ಪಕಟಿ ಸ್ವಸಂಗ್ರಹ

ಜೌನ್ಯತ್ಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಅಲ್ಪ ತನದವರೆಗೆ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಾಡಿನ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಷೆ-ಶೈಲಿ

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಬಗೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಬಗೆಗಳಂತೆ ಭಾಷಿಕ ಬಗೆಯೂ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಭಾಷೆಯ ಮುಕ್ತಾಗದ ಮೂಲರೂಪಗಳು ದೈನಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರದ ಆಡುರೂಪಗಳು. ಈ ಆಡು ಮಾತಿನ ನೇರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಗೀಗೀಗಳ ಹಿಂದೆ ಏಕ ಕರ್ತೃತ್ವ ಇರದಿದ್ದರೂ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಉಪಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಗೀಗೀಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಹಲವರಾದರೂ ಆ “ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ” ಸಾಮ್ಯಾಂಶ ಭಾಷಾ ಸೃಷ್ಟಿಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಜಾಪುರ-ಗುಲಬರ್ಗಾ-ಬೆಳಗಾವಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕನ್ನಡ ಆಡು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ವಿಜಾಪುರ ಕನ್ನಡ, ಬೆಳಗಾವಿ ಕನ್ನಡ, ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗದು. ಮೂರು ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಗೀಗೀ ಆಡುನುಡಿಯ ತದ್ವತ್ತಾದ ರಚನೆ. ಆಡುಮಾತೆ ಗೀತೆಯಾಗಿದೆ. ಗೀತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನ ಕೆಲ ಅಂಶಗಳು ಸೇರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ ಕಾವ್ಯಶಿಲ್ಪ ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿವೆ. ಗೀಗೀಕಾರರು ಅವು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗ ಗೀಗೀ ಶೈಲಿಗೆ ನಾವಿನ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೀಗೀಕಾರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವರೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಗೀಗೀಯಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಡುಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ, ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಶಹಬ್ಬಾಸ ಗಿರಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗೀಗೀಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಇತರ ಭಾಷಾ ಪದಗಳನ್ನು ತಂದು ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರಾಸ ಮೋಡಿಯಿಂದ ಜನಮನ ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗೀಗೀಯಲ್ಲಿ ‘ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆ’ ಎಂಬ ಮಾತೇ ಸಲ್ಲದು ; ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಗ್ರಾಮ್ಯವೇ, ಸಹಜವೇ. ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ನುಡಿಗಟ್ಟು, ಜಾಣ್ಣುಡಿ, ನಾಡ್ನುಡಿ-ಗಾದೆಗಳ ಬಳಕೆ ತೀರಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಬಾಯಕಿಸಿ, ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಾರ, ರಿಣಾತೀರು, ಉದರಿಬಿಳು, ಮಂಡಮಳು, ಬಿದ್ದು ಹೋಗು, ಪಡಕಿಹಾರ್ತು, ಕುಡಿಕೆಕುತ್ತಿ, ಹೆಡರನಾರಿತು, ಮೋಡ ಇಲ್ಲದಾಗುದಿಲ್ಲ, ಮಳೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳು.

ಗಾದೆ-ನಾಣ್ಣುಡಿ-ಜಾಣ್ಣುಡಿಗಳು:

1. ಎಂಟ ಮಂದಿ ಕೂಡಿ ಏಳು ಹೆಂಟಾ ಕಡದಂಗೆ
2. ಪಾಪ ತೊಳಕೊಬೇಕಂತ ಪರವತಕ ಹೋದರ ಪರವತ ನಾಯಿ ಕೊರಳಿಗೆ ಬಿತ್ತಂತ
3. ಆನಿ ಹೋಗಾಗ ಸ್ಥಾನ ಬಗಳುದು
4. ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡಗಿ ಮೂಲ.

5. ಅಡಿಕಿಗಿ ಹೋದ ಮಾನ ಹುಡುಕಿದರು ಸಿಗುವಲ್ಲದು.
6. ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿ ಕಲಿಕೆ ಮಾತ ಕಡಿತನ ಬರತಾವೇನು.
7. ಕಟದ ಬಸವಣ್ಣನಂಗ ಸೆಟದ ನಿಂದರು.
8. ಆನಿಗಿ ಆಡಮರಿ ಈಡಲ್ಲ.
9. ಬೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಎಳ್ಳಿನ ಗೂಡ ಕೂಡದಂಗ.
10. ಹಜಾಮ ನಿಜಾಮನ ಡ್ರೆಸ್ ತೊಟ್ಟರ ಆದಾನೇನ ನಿಜಾಮ.
11. ಕಾಗಿ ಆದಿತೇನು ಕೋಗಿಲ ಮರಿ.
12. ಹೋರಿಗೂಡ ಕ್ವಾವಣ ಹೂಡದಾಂಗ.
13. ಹುಡುಗರು ಮಾಡಿದ್ದು ಮಗಿನೀರ ದಂಡ ಹಿರಾರ ಮಾತ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.
14. ಪುಟಾಣಿ ತಿನ್ನು ಹುಡುಗರಿಗೆಲ್ಲ ಏನ ಗೊತ್ತ.
15. ಕುಂಡಿ ಇಲ್ಲದ ಹೆಂಡದ ಮಗಿ.
16. ರೆಂಟ ಹೂಡಿ ಮಂದ ನಂಟ್ಯಾ ಕುಣದಂಗ.
17. ತಮ್ಮಾ ಹಾಕಬ್ಯಾಡಾ ಮಂಡಮಳ.
18. ಗತ್ತ ಎಬ್ಬಿಸ್ಯಾನ ಗೌಡರ ಕೋಣದಾಂಗ.
19. ರಂಬಿಗಿ ಹರೆಬಂದಾಗ ತುಂಬಿದ ಕೊಡದಂಗ.
20. ನುಡಿ ಬಾಯಿಲಿ ಹೊಂಟಿ ಪಟದಂಗ ಚೆಂಡ.
21. ಹುಲಿ ಬಾಯಾಗ ಇಲಿ ಸಿಕ್ಕಾಂಗ-ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಗೀಗೀಕಾರರಿಗೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಪರಿಚ್ಛಾನವಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದೆರಡು ಗೀಗೀ ಪದಗಳ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿ ಬಹುದು.

ಹಾಡಪ್ಪ ಬಂದಿದಿ ಕವಿ ಕಟ್ಟ.

ಒಂದಕ ಹಿಂದ ಒಂದ ಸಂಖ್ಯಾ ಮುವತ್ತಾರು

ಕಡಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೇಳೊ ಗಂತ್ರ ಮಟ್ಟ

ಚಂದ್ರ ಸಣ್ಣದಮ್ಮ ಆಗತಾನ ಸ್ವಚ್ಛ ಹೇಳು ಕದರಿಟ್ಟ ಜೇ ಜೇ

ಜ್ಞಾನ ಸಿಂಧುದಾಗ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಎಷ್ಟು ಬಂದಿದಿ ತರ್ಕಕಟ್ಟ

ಚಂದ್ರ ಅಮವಾಸಿ ದಿನ ಯಾವಲ್ಲಿ ಇರತಾನಾ

ಬುದ್ಧಿಗಿ ನಿನಗ ಆಗಿಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟ ಜೇ ಜೇ 5

ಚೌಕ

ಅಫೀಸವೆಂಬ ಅಕ್ಷರ ಕುರಾನದೊಳು ಎಷ್ಟು ಸರತಿ ಬಂದಾವ ಒಟ್ಟಾ
 ಬೇ ಅಂಬು ಅಕ್ಷರ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಬಂದಾವ ಬುರುಡಿ ಅಲ್ಲೋ ಈ ಮಾತಾ ಜೇ ಜೇ
 ಸಿದ್ದಿ ಬುದ್ಧಿ ಗಣಪತಿ ಪತ್ನಿಯರು ಎರಡು ಕನ್ಯಾ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಕೊಟ್ಟ
 ನಂದೇಶ್ವರನ ಸತಿಯಾದರೆ ತಮ್ಮ ಗೊಳ್ಳ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಮಾರಾಟ ಜೇ ಜೇ
 ಆದಿ ಮಧ್ಯ ಅಂತ್ಯ ಗಣಗಳು ಯಾವಾವು
 ಭಾವ ನಾಮ ವಾಚಕ ಜೋಗಲಾ
 ಸಂದಿ ಉಪಸರ್ಗದ ಮರ್ಮಾ ಹೇಳತಿನೀ ಉಪಸರ್ಗದ ಗುಟ್ಟಾ
 ಬಾಳ ಬಾಳ ಇಂವಾ ಸಾಲಿ ಕಲ್ತಾನನ್ತಾ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ ಕೇಳತಿನಿ ಬೇಧಾ
 ಅಲ್ಲ ಪ್ರಾಣ ಮಹಾ ಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಾ ಅನುನಾಸಿಕ ಅನ್ನುದು ಯಾವದಾ ಜೇ ಜೇ
 ವ್ಯಂಜನ ಸ್ವರಗಳೆಷ್ಟು ವರಿಗಿ ಹಜ್ಜಿ ಹೇಳೋ ಎಲ್ಲಾ
 ಹೇಳಲಾರದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲಾ ಜೇಜೇ
 ಕಂಠ್ಯ ವರ್ಣ ದಂತ್ಯ ವರ್ಣ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳು ಇದರ ಮ್ಯಾಲಿ
 ಆವರ್ಗೀ ಅಕ್ಷರ ಎಲ್ಲಾ ಜೇಜೇ
 ಸಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಅಕ್ಷರ ಹೇಳು ಕುಲ್ಲಾ
 ಖವತ್ತೆರಡರ ಅಕ್ಷರ ಮೂಲಾ ಜೇಜೇ

ಕೂಡುಪಲ್ಲ:

ಜೋಡ ಅಕ್ಷರ ಯಾವ್ಯಾವು ವಿಷಮ ಅಕ್ಷರ ಹೇಳು ಲಗುಮಾಡಿ
 ನೂರ ಅಕ್ಷರ ಕೂಡಿ ಕೋಟ ಆಗತ್ಯೆತಿ
 ನೂರ ಕೋಟಿಗಿ ಒಂದು ಶತಕೋಟಿ
 ನೂರ ಶತಕೋಟಿಗಿ ಎಷ್ಟು ಆಗತ್ಯೆತಿ.

ಸಖಿ ಪದ್ಯ:

ಮುಸಲ್ಮತಾ ಕೆಡಸ್ಯಾರ ಜಾತಗಾರರು
 ಕನ್ನಡ ಪದ ಒಯ್ದು ಕೆಡಸ್ಯಾರ ಕಲ್ತಾಡೊ ಹೊಲಿಮಾದರು
 ಆರೆ ಮಾತು ಕೆಡಸ್ಯಾರ ಬುಡು ಬುಡಕ್ಕಾರು
 ತೆಲಗ ಮಾತು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಡಸ್ಯಾರ ನಡ್ಡರೂ
 ಪದಾ ಕೆಡಸವ್ವ ದಾಸರೊ
 ಗವಾಯಿ ಗಾನಾ ಗುಡೂಲಾಲ ಕೆಡಶಾರಂಥಾ ಹಡಸು ಪಾತರದವರು

ವ್ಯಕ್ತಿ-ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಕವಿ-ಕವಿಗೆ ಶೈಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪಂಪನ ಶೈಲಿ, ಹರಿಹರನ ಶೈಲಿ, ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನ ಶೈಲಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಚೌಕಗಳವರೆಗೂ ಇರುವ ಹಾಡುಳುಂಟು. ಏರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಾಡನ್ನು ಎಳೆದಳೆದು ನಿಧಾನ ಗತಿಯಿಂದ ಹಾಡಿದರೆ ಇಳುವಿನಲ್ಲಿ ರಭಸದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇಳುವಿನಲ್ಲಿ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ತಾಳ-ತುಂತುಣಿಗಳ ನಾದ-ಶೈಲಿಗಳು ಮನಮೋಹಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬೀಬಿ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು, ಭಾಷೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಹಾಗೂ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ:

1. ಸಂ: ಹೆಂಡಿ, ಬಿರಾದಾರ, ಲಠೆ: ಹರದೇಶಿ ನಾಗೇಶಿ: ಪುಟ-79.
2. ಸಂ: ಹೆಂಡಿ, ಬಿರಾದಾರ, ಲಠೆ: ಹರದೇಶಿ ನಾಗೇಶಿ ಪುಟ-71.
3. ಚಾಂದಕೋಟ ಗುಡುಲಾಲ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸ್ವಸಂಗ್ರಹ
4. ಮುಳಸಾವಳಿಗೆ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನ ಹಾಡು-ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸ್ವಸಂಗ್ರಹ
5. ಮುಳಸಾವಳಿಗೆ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನ ಹಾಡು-ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸ್ವಸಂಗ್ರಹ
6. ಚಾಂದಕೋಟ ಗುಡುಲಾಲನ ಪದಾ-ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸ್ವಸಂಗ್ರಹ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

- ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹೊಕೇರಿ (ಸಂ.). (2009). ಗೀಗೀ ಪದಗಳು (ಭಾಗ-1 ಮತ್ತು 2. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಬಿರಾದಾರ ಎಂಜಿ. ಕೋಟ್ಯಾಳ ಬಿ.ಎಸ್. (2014). ಬೀಬಿ ಇಂಗಳಿಗೆ ಹಸನ ಸಾಹೇಬನ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು- ಸಂಪುಟ 1 ಮತ್ತು 2, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
- ಬಿರಾದಾರ ಎಂಜಿ. ಕೋಟ್ಯಾಳ ಬಿ.ಎಸ್. (2014). ಕೃಷ್ಣಾ ತೀರದ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಬಿರಾದಾರ ಎಂಜಿ. ಕೋಟ್ಯಾಳ ಬಿ.ಎಸ್. (2014). ಗೂಡಾಲಾಲ ಮತ್ತು ಕಲಪ್ಪ ಅವರ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.
- ಕೋಟ್ಯಾಳ ಬಿ.ಎಸ್. (1995). ಬೀಬಿ ಇಂಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು, ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.
- ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ದಿಗ್ಗಿಂಗಿರ್. (2005). ಲಾವಣಿ ಸವಾಲ-ಜವಾಬ್ ಪದಗಳು. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿವಿ, ಹಂಪಿ.
- ಅಶೋಕ ನರೋಡೆ. (2004). ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೀಗೀ ಮೇಳಗಳು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.